

İSLÂM'IN SÜVARİSİ: MİKTAD B. AMR (R.A)

Miktad b. Amr (ra) Efendimiz'in çok sevdiği sahâbilerden birisiydi. Ona **“Farisü Resûlillah”** denmiştir; Resûlullah'ın atlısı, süvarisi... Onu Resûlullah'ın ve bu aziz dinin süvarisi kılan şey, bir ömür inandığı din adına ortaya koyduğu gayret ve çabadır. İman ettiğinde yaşı yirmi beş, vefat ettiğinde yaşı altmış dokuzdur. İman yolunda kırk dört yıl, İslâm'ın aziz kalması adına atının üzerinden hiç inmemiştir. Yaş altmış dokuz olduğu günler, hastalıktan şişmanlamış, karnında yağlar birikmiş; artık bedenini taşıyamaz bir hale gelmiştir, böyle olduğu için evinde yatmak durumunda kalmış ve çok geçmeden bu halde de vefat etmiştir.

Aslen Yemen'li; Behra kabilesine mensup olan Hz. Miktad'ın babası Amr b. Sa'lebe'dir. Amr, kabilesinin içerisinde iken, bir cinayet işlemiş ve kabilesini terk ederek Arapların başka meşhur bir kabilesi olan Kindelilere sığınmıştır. Miktad, Kindelilerin içerisinde Miladî 585 yılında doğmuştur. Çocukluktan beri cesareti, korkusuzluğu ve güçlülüğü dikkat çekmiştir. Takriben yirmili yaşlara yaklaştığında; bir gün Kindelilerin liderlerinden olan Ebû Şemr b. Hucr ile aralarında bir tartışma olmuş; Miktad ortada olan bir haksızlığa sessiz kalamamış, elindeki kılıç ile Ebû Şemr'e vurarak, onu yaralamıştır. Tüm Kindeliler ayaklanıp, onu öldürmek istemişler, o da ailesini terk edip kaçmak zorunda kalmış ve

Mekke'ye gelmiştir. Mekke'ye gelince; Efendimiz'in dayısının oğlu olan Esved b. Abdüyeğus'a¹⁸³ sığınmıştır. Böyle olunca da daha nübüvvet gelmeden, Efendimiz (sas) ile tanışmış, İslâm'ın güneşi doğunca da ilk iman edenlerden biri olmuş ve on üç yıl Mekke döneminde iman adına büyük bedeller ödemiştir. Çok zorlu bir süreç ile Medine'ye hicret etmiş, Muhacir, Ensâr kardeşleştirmesinde (muahât) bir rivayete göre Abdullah b. Revaha'ya,¹⁸⁴ bir diğer rivayete göre ise Cebbar b. Atik'e,¹⁸⁵ başka bir rivayete göre ise Cebbar b. Sahr'a kardeş kılınmıştır.¹⁸⁶

Medine'nin o ilk günlerinde Miktad b. Amr, bir taraftan Sufa'ya gelip giderken, bir taraftan da kimselere yaslanmadan geçimini devam ettirmenin gayretini vermiştir. Çok kabiliyetli ve zeki birisi olduğu için, kısa zaman zarfında durumunu düzeltmiş, ticarete belli bir seviye elde etmiş¹⁸⁷ ve ilk kazancıyla da *Sebha* ismini verdiği çok güzel bir at almıştır.¹⁸⁸

Hicret'in ilk yılında Efendimiz (sas) Harrar seferi denilen sefere Sahâbeyi Sa'd b. Ebî Vakkas komutasında gönderirken elindeki beyaz sancığı taşıması için Miktad'a vermiştir. Miktad, İslâm'ın ilk sancaktarlarından biri olarak bu sefere katılmış ve görevini tam anlamı ile yerine getirerek Medine'ye dönmüştür.¹⁸⁹

Hz. Miktad, iman ile inkârın ilk büyük karşılaşması olan Bedir Gazvesi'ne atı ile birlikte katılmıştır. Efendimiz (sas) o gün

183. Hakkında daha fazla bilgi için bkz: Yıldırım, Muhammed Emin, *Hz. Peygamber'in Albümü*, s. 354, 355

184. İbn Hacer, *el-İsabe*, c. 2, s. 1044

185. İbn Habîb, *el-Muhabbar*, s. 73

186. İbn Sa'd, *Tabakât*, c. 3, s. 148

187. Hz. Miktad b. Amr'ın ticarete elde ettiği seviyeyi varislerine bıraktığı mallardan anlayabiliyoruz. O vefat ederken çocuklarına ciddi bir mal ve Curuf'ta balkon olan bir köşk bırakmıştı. Ayrıca, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'e 18.000'er Hz. Peygamber'in o gün için hayatta olan hanımlarında 7000'er dirhem verilmesini vasiyet etmişti. Bkz: İbn Manzûr, *Muhtasar*, c.25, s. 221; Zehebî, *Tarih*, s. 419

188. İbn Hacer, *el-İsabe*, c. 3, s. 1882

189. İbn Sa'd, *Tabakât*, c. 2, s. 7

ordusu içerisinde diğer bir atlı olan Zübeyr'i sağa, Miktad'ı sola konuşlandırmıştır. İkisi de o gün kendilerine yakışanı yaparak, Müslümanları büyük bir zafere taşımışlardı. Hatta o savaşta Hz. Miktad, elinden yaralanmış, o elini bir daha rahat bir biçimde kullanamamıştı. Efendimiz (sas) Bedr'in sonrası herkese ganimetten pay verirken, Miktad'ın ve Zübeyr'in atlarını unutmuş, onların atlarına da ganimetten ayrıca birer pay ayırmıştır.¹⁹⁰

Bedir sonrası Miktad b. Amr'ın yaşı kırklara dayanmıştır. Zorluklar, hicretler, seriyyeler ve yokluklar içerisinde geçen bir hayatın dolaylı o yaşa kadar evlenememiştir. O günlerin birinde Abdurrahman b. Avf, ona: “Ey Miktad! Yaşın kırk oldu halen evlenmeyecek misin?” demiştir. Miktad da: “Münasip bir eş bulsam, hemen evlenirim. Mesela bana kızını ver, hemen evleneyim” şeklinde bir söz etmiştir. Abdurrahman b. Avf hiç beklemediği bu cevap karşısında sinirlenmiş, bayağı kızmış ve o anda biraz ağır sözler söylemiştir. Onun bu tavrına karşılık Hz. Miktad, hiçbir şey söylememiş, aralarında geçen bu hadiseyi Efendimiz'e anlatmak için huzur-u nebiye gitmiştir. Hz. Miktad başlamış olan hadiseyi anlatmaya... “Ya Resûlullah! Abdurrahman ile aramızda şöyle şöyle bir olay geçti” demiş ve sonrasında Abdurrahman b. Avf'ın sinirlenerek kendisine dediklerini anlatmıştır. Miktad, anlattıkça Efendimiz (sas) tebessüm etmiş; bir şey dememiş ama sanki “bu işler böyle olmaz” dercesine bir tavrı olmuştur. O anlarda çok mahzun olan Miktad'a, Efendimiz (sas) demişti ki: “**Bırakır mısın seni ben evlendireyim!**” Miktad: “Heyecanla; ne demek Ya Resûlullah! Sen birini bana münasip göreceksin de ben buna itiraz mı edeceğim?” demiştir. Bunun üzerine Efendimiz (sas) demiştir ki: “**Seni amcam Zübeyr'in kızı Dubâa ile evlendireceğim!**” Bu söze Miktad öyle bir sevinmiştir ki, üzüntü ile geldiği peygamberin huzurunda ona bir yönü ile damat olmanın heyecanını yaşamıştır.¹⁹¹ Miktad b. Amr, bu teklifi hemen kabul edecektir, Efendi-

190. İbn Hacer, *el-İsabe*, c. 3, s. 1882; İbn Esir, *Usdü'l-Ğabe*, c. 5, s. 243

191. İbn Hacer, *el-İsabe*, c. 3, s. 1882

miz (sas) de bizzat bu işe taraf olarak Mikta'dı evlendirecektir. Çok güzel bir evlilikleri olacak; Allah bu evlilikten onlara Abdurrahman ve Kerime isminde iki çocuk nasip edecektir. Çocuklarından Kerime validemiz çok büyük bir âlime olacak ve babasından aldığı hadisleri bizlere nakledecektir.¹⁹²

Hz. Mikta'dın ticarî hayatında, başından geçen bir hadiseyi üzerinde biraz düşünmek üzere beraberce okuyalım. Mikta'd b. Amr, ticaret yaptığı birine vadesi belli yüz dinar borç vermiştir. Adam vadesinden birkaç ay önce getirip bu yüz dinarı Mikta'd'a ödemiştir. Hz. Mikta'd, vadesinden önce borcunu ödediği için sevinmiş, o anda adama on dinarı geri vermiş, doksan dinarı kendisine almıştır. Böyle yapmanın uygun olup, olmadığı konusunda bir müddet sonra içine bir huzursuzluk düşmüştür. Bu huzursuzluktan kurtulamayınca hadiseyi Efendimiz'e anlatmak istemiş ve gidip anlatmıştır. Efendimiz (sas) Mikta'd'ı dinledikten sonra, insanı sarsan bir beyanda bulunmuştur. Demiştir ki: *"Desene hem faiz yedin, hem de faiz yedirdin."*¹⁹³

Efendimiz'in (sas) bu sözü faiz konusunda hassasiyetin ne düzeyde olduğunu gösteren önemli bir örnektir. Para üzerinden ticaretin faiz olduğunu, bunun kesinlikle haram olduğu, bu konuda almak ile vermek arasında fark olmadığını göstermiştir. Bu söz üzerine Hz. Mikta'd hemen o sahâbînin yanına gitmiş, Efendimiz'in sözünü ona aktararak on dinarını geri almıştır.

Bir tüccar olan Hz. Mikta'dın kendine serlevha yaptığı bir duasını aktararak onun için söylediklerimizi nihayete erdirelim. O hayatı boyunca hep şöyle dua etmiştir: *"Allah'ım! Senden tek isteğim, aziz olan bu dinin kıyamete kadar aziz kalmasıdır. Allah'ım! Ben öleyim ama İslâm'ın zillete düştüğünü görmeyeyim."*¹⁹⁴ Bu güzel duanın tüm tüccarlarımıza örnek olması temennisi ile...

192. İbn Hacer, *a.g.e.*, c. 3, s. 1882

193. Beyhakî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, c. 6, s. 28

194. Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c. 1, s. 176